

**Kommenterad statistik om
satsningen på högre bidrag
till ungdomar mellan 20–24 år**

Rapport från CSN

2011-07-29

2010-100-9272

2010-12-22

U2010/7811/SV

Regeringen
Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Kommenterad statistik om satsningen på högre bidrag till ungdomar mellan 20–24 år

Enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2011 ska Centrala Studiestödsnämnden (CSN) senast den 1 augusti 2011 lämna en kommenterad statistik vad gäller regeringens tillfälliga satsning på att göra det högre bidraget inom studiemedlet tillgängligt för vissa arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år som saknar fullständig grundskole- och gymnasieutbildning. CSN överlämnar härmed rapporten *Kommenterad statistik om satsningen på högre bidrag till ungdomar mellan 20–24 år*.

Beslut i ärendet har fattats av t.f. generaldirektören Jan Söderholm efter föredragning av utredaren Johnny Svanström. Närvarande var även enhetschefen Magnus Forss. I arbetet med den kommenterade statistiken har även deltagit utredarna Kerstin Sellén Johansson, Carl-Johan Stolt och Erik Thunell.

Jan Söderholm

Johnny Svanström

Kommenterad statistik om satsningen på högre bidrag till ungdomar mellan 20–24 år

Innehållsförteckning

Uppdraget	3
Satsningen på högre bidrag till studerande mellan 20–24 år.....	3
Kommenterad statistik för det första kalenderhalvåret 2011	3
Antal studerande m.m.	3
Utbetalningar	7

Uppdraget

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har fått i uppdrag att senast den 1 augusti 2011 lämna en kommenterad statistik till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) vad gäller regeringens tillfälliga satsning på att göra det högre bidraget tillgängligt för vissa arbetslösa ungdomar mellan 20–24 år som saknar fullständig grundskole- och gymnasieutbildning.

Satsningen på högre bidrag till studerande mellan 20–24 år

Det högre bidraget till ungdomar i åldern 20–24 år lämnas för studier på grundskole- eller gymnasienivå vid komvux eller folkhögskola. För att få bidraget måste den sökande i anslutning till studiernas början vara arbetslös och inskriven i jobbgarantin för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin. Den sökande ska även ha avbrutit sin utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå i grundskolan, gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning eller motsvarande utbildning i folkhögskola före den 1 juli 2010 och sakna slutbetyg eller motsvarande från sådan utbildning. Det högre bidragsbeloppet får endast lämnas för studier som påbörjas under 2011. Det högre bidraget får därefter lämnas till dess att den studerande får slutbetyg från grundläggande eller gymnasial vuxenutbildning eller studieomdöme från folkhögskola, dock längst till och med utgången av 2013.

Motivet att ge det högre bidraget till studerandegruppen är att öka incitamenten att återgå till studier. Det högre bidraget lämnas så länge avsatta medel finns kvar. Under 2011 har det avsatts 128 miljoner kronor i den särskilda anslagsposten 2.5 (Utgiftsområde 15 anslag 1:2 anslagspost 2.5).

Högre bidrag kan även lämnas till andra studerande, exempelvis studerande på grundskolenivå som saknar en grundskoleutbildning eller till studerande på gymnasienivå som saknar en treårig gymnasieutbildning (anslagspost 2.2). I dessa fall måste dock den studerande vara 25 år eller äldre.

Den studerande behöver inte ange vilken bidragsnivå han/hon söker. CSN prövar utifrån studiemedelsansökan automatiskt rätten till högre bidraget. När det gäller högre bidraget för unga (ap 2.5) sker följande maskinella kontroll ifall den sökande är aktuell att prövas för det högre bidraget:

- ålder under 25,
- att studierna är på grundskole- eller gymnasienivå,
- att den studerande i ansökan har fyllt i uppgifter om tidigare utbildning att han/hon saknar grundskole- eller gymnasiekompetens.
- att den studerande inte haft studiemedel efter den 1 juli 2010.

CSN skickar maskinellt frågor till Försäkringskassan om den studerande har beslut om jobbgarantin eller jobb- och utvecklingsgarantin.

Kommenterad statistik för det första kalenderhalvåret 2011

Antal studerande m.m.

Under det första halvåret 2011 har 807 ungdomar fått utbetalning av högre bidrag från anslagsposten 2.5. Av dessa var det 419 personer som även fick grundlån och 81

personer fick tilläggsbidrag för barn. Det var även ett fåtal studerande som fick merkostnadslån.

Högre bidraget för unga (ap.2.5), antal personer fördelat på ålder¹ och kön, första halvåret 2011

Ålder årets slut 2011	Kvinnor	Män	Totalt
21	107	164	271
22	100	137	237
23	69	87	156
24	67	76	143
Summa	343	464	807

¹ Ålder vid årets slut.

Som tidigare nämnts är anslagsposten 2.5 avsedd för studerande i åldern 20–24 år. Under det första halvåret var ingen studerande 20 år med anledning av den nedre åldersgränsen för rätt till studiemedel. Studerande som läser på grundskole- eller gymnasienivå¹ kan få studiemedel först från och med andra kalenderhalvåret det år de fyller 20, vilket innebär att 20-åriga studiemedelstagare blir aktuella först under hösten 2011.

Av de studerande som fick högre bidrag från anslagsposten 2.5 var 43 procent kvinnor. Vid fördelning på skolform framgår att 92 procent studerade i kommunal vuxenutbildning och 8 procent vid folkhögskola. Under det första kalenderhalvåret studerade 83 procent på heltid medan 17 procent var deltidsstuderande, 89 procent läste på gymnasienivå och 11 procent på grundskolenivå.

Utvecklingen av antalet studiemedelstagare i Sverige på grundskole- och gymnasienivå i åldern 20–24 år fördelat på bidragsnivå, första halvåret 2009 – 2011¹

	2009:1	2010:1	2011:1
<u>Grundskolenivå</u>			
Generellt bidrag	2 841	3 017	2 810
Högre bidrag(ap.2.5)	-	-	92
<u>Gymnasienivå</u>			
Generellt bidrag	29 273	35 187	34 323
Högre bidrag(ap.2.5)	-	-	764
Samtliga (netto)	30 931	36 530	36 244

¹ En person som studerat både på grundskole- och gymnasienivå under samma halvår finns med i statistiken på båda nivåerna. I nettosiffran för samtliga har personen endast räknats en gång.

I och med införandet av anslagsposten 2.5 har det för första gången blivit möjligt för studerande under 25 år att få det högre bidraget. Det är dock en relativt liten andel av alla studiemedelstagare på grundskole- och gymnasienivå i åldern 20–24 år som beviljas det högre bidraget. På grundskolenivå fick 3 procent av studiemedelstagarna det högre

¹ Avdelningarna A1 och A2 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655).

bidraget och på gymnasienivå fick 2 procent det högre bidraget under första halvåret 2011.

Som tidigare nämnts är ett av villkoren för att kunna få högre bidraget från anslagsposten 2.5 att den sökande är inskriven i jobbgarantin för ungdomar eller i jobb- och utvecklingsgarantin. Enligt månadsstatistik från Arbetsförmedlingen för åldersgruppen 20–24 år fanns 11 609 sökande i jobb- och utvecklingsgarantin och 29 775 sökande i jobbgaranti för ungdomar.² Dessa siffror är dock inte helt jämförbara med antalet som får högre bidraget från anslagsposten 2.5. För att vara berättigad till det högre bidraget från anslagsposten 2.5 finns även villkor om att den tidigare utbildningen måste ha avbrutits.

Vid en regional fördelning framgår att flest personer har fått det högre bidraget för unga i Västra Götaland och Skåne län.

Högre bidraget för unga (ap.2.5), antal personer fördelat på folkbokföringslän och kön, första halvåret 2011, samt som andel av antalet i jobbgarantin för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin under maj 2011¹

Län	Kvinnor	Män	Totalt	Andel studiemedelstagare med högre bidrag i procent av antalet i jobbgarantin ²
Blekinge	10	12	22	2
Dalarna	16	19	35	3
Gotland	5	4	9	3
Gävleborg	23	25	48	2
Halland	14	18	32	3
Jämtland	7	7	14	2
Jönköping	11	10	21	2
Kalmar	8	12	20	2
Kronoberg	"	8	8	1
Norrbottn	17	18	35	2
Skåne	41	60	101	2
Stockholm	29	60	89	3
Södermanland	10	15	25	2
Uppsala	8	10	18	2
Värmland	12	14	26	1
Västerbotten	7	18	25	2
Västernorrland	21	32	53	3
Västmanland	21	18	39	3
Västra Götaland	55	72	127	2
Örebro	12	13	25	2
Östergötland	14	19	33	1

¹ Tabellen har sekretessgranskats, vilket innebär att enskilda celler med mindre än 3 personer har ersatts med " " och att summeringar har justerats.

² Beräknat som andel av arbetsförmedlingens månadsstatistik för maj 2011 över antalet personer i jobbgaranti för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin i åldersgruppen 20-24 år.

² Enligt arbetsförmedlingens månadsstatistik för maj 2011.

Andelen i procent av antalet personer i jobbgarantin för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin varierar mellan en och tre procent beroende på län. Dessa procentandelar säger dock inget om intresset för att läsa med det högre bidraget eftersom många sannolikt redan har en färdig utbildning och därmed inte har rätt till det högre bidraget.

I följande tabell jämförs studerande som får högre bidrag från anslagsposten 2.5 med studerande i samma åldersgrupp men som har generellt bidrag. I tabellen finns även jämförbara siffror med andra studerande som har högre bidrag men som är äldre än 25 år (anslagsposten 2.2).

Jämförande statistik, studiemedelstagare med olika bidragsnivåer och åldrar, andelar i procent

	ap.2.5 Högre bidrag 20-24år	ap.1 Generellt bidrag 20-24år	ap.2.2 Högre bidrag >=25 år
<u>Grundskolenivå</u>			
Andel män	64	41	26
Andel deltidsstuderande	14	24	18
Lånebenägenhet	43	49	28
<u>Gymnasienivå</u>			
Andel män	57	45	30
Andel deltidsstuderande	17	18	19
Lånebenägenhet	53	53	54

Som framgår är det en hög andel män bland dem som studerar med det högre bidraget från anslagsposten 2.5, både jämfört med med studerande i samma åldersgrupp med generellt bidrag och jämfört med äldre studerande som får högre bidrag. En orsak till detta kan vara att det är vanligare att män avbryter sina gymnasiestudier än kvinnor. Var tredje ung man har ofullständiga gymnasiestudier bakom sig när vuxenlivet börjar, jämfört med var fjärde ung kvinna.³

Andelen deltidsstuderande är lägre bland dem som studerar med studiebidrag från anslagspost 2.5, jämfört med övriga studiemedelstagare. Det hänger bland annat samman med att andelen kvinnor är låg och att kvinnor oftare är deltidsstuderande än män.

Lånebenägenheten, det vill säga andelen som utöver studiebidraget även har lån, var 52 procent bland studerande med högre bidrag från anslagsposten 2.5. På grundskolenivå var lånebenägenheten 43 procent och på gymnasienivå 53 procent. I jämförelse med de två andra anslagsposterna finns ingen betydande skillnad i lånebenägenhet för dem som studerar på gymnasienivå. På grundskolenivå kan den skillnad som finns i lånebenägenhet, jämfört med studerande med generellt bidrag i samma åldersgrupp, till stor del bero på slumpmässiga variationer till följd av små volymer. Det var färre än 100 personer på grundskolenivå med studiemedel från anslagsposten 2.5 första halvåret 2011.

³ SCB (2008). *Ungdomar utan fullföljd gymnasieutbildning – en undersökning med många utmaningar*. Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik 2008:1.

Utbetalningar

Under det första halvåret 2011 utbetalades 20,8 miljoner kronor i högre bidrag från anslagsposten 2.5. Utöver bidragsdelen utbetalades 3,3 miljoner kronor i grundlån och 0,2 miljoner kronor i tilläggsbidrag samt ett mindre belopp i merkostnadslån. Det utbetalda genomsnittsbeloppet första halvåret 2011 var 25 710 kronor i högre bidrag och 7 783 kronor i grundlån, vilket var något lägre än genomsnittsbeloppet för övriga studerande med högre bidrag.

Utbetalda belopp första halvåret 2011, till studerande med högre bidraget för unga (ap.2.5)

Typ av belopp	Belopp kr
Högre bidrag (ap.2.5)	20 774 268
Tilläggsbidrag	188 010
Grundlån	3 260 969
Merkostnadslån	7 897
Summa	24 231 144

Utbetalningarna av högre bidrag från anslagsposten 2.5 var under det första halvåret ungefär 16 procent av det belopp som anslagits för hela kalenderåret. Att inte mer av anslaget utbetalades under det första halvåret kan bero på att stödformen nyligen har introducerats. Vid CSN:s intervjuer med några utvalda kommuner⁴ var det flera kommunföreträdare som menade att det varit kort om tid att informera om det nya högre bidraget. Det är troligt att det utbetalda beloppet från anslagsposten kommer att bli högre under andra halvåret jämfört med första halvåret. Hur stora belopp och hur många personer som tillkommer under det andra halvåret 2011 är dock ännu osäkert. Beviljningsstatistiken för andra halvåret är ännu långt ifrån komplett. Till och med den 10 juli har 12 miljoner kronor i högre bidraget beviljats för det andra halvåret 2011 till 456 personer. Av dessa är 36 personer nya tillkommande studerande som inte hade stödet under det första halvåret.

---

⁴ I samband med intervjuer om yrkesvux med företrädare för vuxenutbildningen tillfrågades dessa företrädare även om satsningen på ett högre bidrag till studerande i åldern 20–24 år. De intervjuade kommunerna var Bjurholm, Gagnef, Hudiksvall, Kalmar, Kalix, Malmö, Nybro, Oskarshamn, Stockholm, Sundbyberg, Sundsvall och Umeå.